

DRUŠTVENE VESTI

Mesec katoliškega tiska

Zagrebski nadškof-koadjutor dr. A. Stepinac je o božičnih praznikih izjavil napram uredniku »Hrvatske Straže«, ki izhaja kot dnevnik in za ljudstvo tudi kot tednik, o pomembnosti katoliškega tiska in o naših dolžnostih do njega naslednje: »Sovražniki katolicizma hočejo iztrgati iz duše našega naroda vero. Ker so po besedah Zveličarjevih »sinovi tega sveta modrejši ko sinovi luči«, se poslužujejo v dosego svojih ciljev najmodernejših sredstev, med katerimi zavzema prvo mesto tisk. Ali bomo katoličani to gledali križem-rok? Mislim, da je dolžnost vsakega katoličana, da podpre z vsemi močmi katoliški tisk, ki je eno najuspešnejših sredstev, da se našemu narodu ohrani katoliška vera. Dolžnost podpirati katoliški tisk danes ni manjša ko graditi cerkve. Ko se nahajamo na začetku novega leta, želim vsem katoličanom, da s starim letom odvržejo od sebe staro brezbriznost in maromarnost napram katoliškemu tisku ter da z novim letom obudijo v sebi novo vnemo za katoliške liste. Ako se nam posreči v novem letu okrepiti in razširiti ter kratko rečeno ustvariti mogočen katoliški tisk, bo to najsrečnejše leto.«

Te besede naj bodo predmet resnega prevdanka tudi našemu katoliškemu narodu. Nevarnosti, ki pretijo veri in morali med našim ljudstvom, so velike. Zapirati pred temi nevarnostmi oči ali pa križem-rok gledati, kako se ne vera ali brezboštvo ali pa verska mlačnost in brezbriznost naseljuje in širi med raznimi sloji in osobito med mladino: to bi bilo najslabše, kar bi mogli storiti. Premagati moremo sovražnika le takrat, če ga napademo z istim oro-

žjem. Proti nekrščanskim, protikrščanskim ali versko-brezbriznim časnikom odločno katoliški list! To je edino pametno geslo. Izvajajmo ga zlasti ob začetku novega leta! Januar je mesec katoliškega tiska. Storimo v tem mesecu napram katoliškemu tisku svojo dolžnost, in sicer vsak: od inteligenta do delavca. Širim katoliške liste, pridobivajmo jim novih naročnikov! To je velevažna delovna naloga v tem mesecu zlasti za mladino. Te svoje bistvene naloge se hrvatska katoliška mladina zaveda v polni meri. Tako je, da navedem samo en primer, križarsko bratstvo v Varaždinu, ki je še prav mlada organizacija, prodalo v 3 mesecih 3500 iztisov katoliškega tednika »Hrvatska Straža« in 500 krščanskih knjižic. Tako moramo tudi mi posvečati posebno skrb razširjanju tedenskega glasila slovenskega ljudstva »Slovenskega gospodarja«.

*

Raznim društvom sporočamo, da je Katoliško tiskovno društvo v Mariboru imelo pretekli mesec redni občni zbor in je sedaj sestavljen odbor, ki bo mogel rešiti zadeve razpuščenih društev. Ako je treba kje v tem oziru dokazov, da Katoliško tiskovno društvo res obstoja in da lahko sprejme premoženje razpuščenih društev, bomo to potrdilo sedaj lahko poslali. — Na vprašanja, kako se naj nova društva ustanovijo, sporočamo, da je Narodna knjiga poslala in še lahko pošlje, če kdo želi, vzorna pravila, na podlagi katerih vložite svoja pravila. Smatramo, da je čas, da začnemo s podvojenim delom na osnovanju društev. Tudi centralna organizacija bo kmalu predložila svoja pravila.

Slov. Bistrica. Po svojih nadenoletnih počitnicah je začelo delovati tudi Katoliško prosvetno društvo. Kot začetek dela naj bi veljala vprizoritev Zimmermannsove božične igre »Trije kralji« v dvorani hotela »Beograd« na Stefanovo. Ta božična religiozna igra, ki naj pomeni notranje prerodenje in spreobnjenje človekovo na sveto noč, je našla velik odziv, da so odhajali navzoči iz dvorane v

zimski mrak tih domov, kot da se je nekaj silnega zgodilo v njihovih dušah, kakor da božje Dete tudi nje išče in da iz njih naredi božje in dobre ljudi. Na soglasno željo občinstva se je igra ponovila v nedeljo pred novim letom.

Slov. Bistrica. Fantje so se dobro odrezali, tako gre glas po bistriški fari od božičnih praznikov sem, ko je prvič nastopil na koru ob polnočnici novi moški zbor »Zvonček« ter prepeval tako lepo božične pesmi, da se kar moliti ni dalo, ampak da bi človek samo poslušal. Gotovo gre v tem oziru veliko priznanje g. Rajku Gröglu, tamkajšnjemu organizatorju iz rokodelskih, delavskih in kmečkih vrst, in da hodi ložniške fante učiti celo v oddaljeno Ložnico. Dal Bog, da bi mladi zbor s svojim pevovodjem kar najbolj napredoval ter tudi v svojem smotru in delu ostal staven in vztrajen!

Poljčane. Prosvetno društvo ponovi v nedeljo dne 13. januarja, ob 15. uri, zadnjič dobro uspelo igro »Vrnitevc«. Vahimo!

Vsi naročniki, prečitajte!

Da ne bo pozneje izgovorov, češ, »nisem prejel priloge in nisem vedel, kdaj moram plačati«, objavljamo danes ponovno pravilnik za zavarovanje.

Pravilnik.

§ 1. »Slovenski gospodar« prostovoljno zagotavlja, da po svojem zavarovalnem odseku celoletnemu naročniku, ki je vplačal Din 32.—, zavaruje v l. 1935 njegovo stanovanjsko hišo, kamor »Slovenski gospodar« prihaja, za Din 1000. Gospodarska poslopja niso s tem zavarovana.

§ 2. Podpora se izplača, če pogori hiša tako, da ni mogoče v njej stanovati.

§ 3. Pravico do te podpore imajo oni celoletni naročniki, ki bodo v decembru 1934 ali v januarju 1935 vplačali celoletno naročnino v znesku Din 32.—. Oni, ki imajo naročnino vplačano za več mesecev prihodnjega leta, morajo

Nenadna dedščina.

V vatikanski knjižnici v Rimu si je izposodil dijak knjigo povsem neznanega pisatelja, ki je že bil davno umrl. V knjigo je bil prilepljen listič s besedami: »Kdor zadene na ta listič, naj se poda k advokatu g. Gaspariju, ki mu bo vročil akt RST 8229—1708, Rim, dne 4. feb. 1784.« Student se je podal z najdnino k advokatu in je prejel od tega nakaznico na 500 tisoč hr. Omenjeni neznan list je bil en del testamenta bogatega pisatelja, kojega zadnja knjiga ni nikdo kupil in je tudi ni čital. Za dediča je določil onega, ki bo pokazal toliko zanimanja za njegovo zad-

Januš Golec:

Propast in dvig.

Ljudska povest.

Nikakor si ne smemo domišljati, da je pognal iz lahkomišelnega rakarja kak boljši posestnik ali celo bogataš. Kaj še! Lahko zaslužen, še lažje zapravljen, je veljalo tudi za rakarje.

Rakarski poklic je bil pri resnih posestnikih osovražen in so odvrčali od njega svoje sinove z vso strogoštljo.

Rakarji so bili v časteh pri krčmarjih, katerim so polnili žepe in delali pri njih v jesenskem in zimskem času dolgove na bodočo lovsko srečo in izkupiček.

Kako je bilo z rakarji v verskem ter v moralnem ali нравstvenem oziru, ni treba razlagati natančneje, saj je lenoba vseh grdob grdoba!

Velikokrat opazujemo, da postane kedo voditelj kake organizacije, dasi se niti gnil ni za to mesto. Tako je bilo z Lapuhovim Vinkom iz Sromelj.

1 Naenkrat so govorili ljudje: »Veliki in čedni Vinko je vodja vseh rakarjev po spodnjih krajih.«

Resnica je bila ta govornica. Najbrž Vinko sam ni znal, kaj je storil posebnega, da mu je zaupal rakarski svet vse zadeve glede sporov lovišč ter prodaje rakov na debelo po cenah, katerim se je židovski kupec tolikokrat skraja protivil in prisegel pri vseh prerokih, da bo blago rajši prepustil poginu, nego bi ga preplačal v svojo zgubo.

Lapuhov Vinko je bil že po prikupljivi zunanjosti fant od fare. Krepke ter velike postave, fantovsko vedrega obraza in kakor pri jagnjiču »kravžasti« lasje so mu liki vzmeti silili klobuk postrani. Po tedanjem običaju je nosil v levem ušesu okrogel uhan, na katerem se je potresaval nemirno pri najmanjši kretnji preluknjani trikot. Učati je znal, da se je drobil očev njegovega prijetnega glasu. vinorodnih hribov rojstne župnije po dolinicah ter grabah.

Oče mu je bil pod palcem opitan gruntar — in prvi rakar — kako nasprotje med malo prej beleženo trditvijo, da so bili rakarji potomci kočarjev ter raznih drugih nemaničev!

v teh dveh mesecih doplačati toliko, da bodo imeli vplačano do konca leta 1935. Vsak naročnik naj torej pazi, da bo v decembru 1934 ali vsaj v januarju 1935 imel vplačano naročnino do konca leta 1935, ker bodo v prihodnjem letu samo tisti zavarovani.

§ 4. Podpora dobi izplačano oni, ki ima hišo v najemu. Prevžitkar, član družine ali uslužbenec, ki je bil celoleten naročnik, ni deležen zavarovanja. Enako niso zavarovane viničarske, gozdne in lovske kočje, ker v njih stanujejo lastnikovi nastavljeni.

§ 5. Podpora se ne izplača: ako je naročnik sam zažgal, ali po kaznjivi zanikarnosti povzročil požar; — ako zavarovalni odsek ugotovi, da je bila hiša do svoje polne vrednosti zavarovana in se je ta zavarovalnina tudi izplačala; — ako je povzročitelj požara (recimo železnica) škodo v celoti povrnil; — ako je požar nastal vsled vojne, upora, eksplozije javnih zalag smodnika. — Vsak spor rešuje samo zavarovalni odsek in je vsako sodno postopanje izključeno.

§ 6. Vlogo za izplačilo zavarovalnine je napraviti takoj po požaru. Kdor se tekom enega meseca ni prijavil, ne more zavarovalnine več zahtevati. Vlogi je priložiti potrdilo občinskega urada, ki je koleka prosto, kjer mora biti potrjeno: kdaj je nastal požar, vzrok, številka hiše, ki je pogorela, kje in za kako vsoto je bila hiša zavarovana.

§ 7. Podpora se izplača v celoti brez odbitkov samo po poštni nakaznici takoj, ko dospe obveznica zavarovanca, da bode ostal tudi v bodoče naročnik »Slovenskega gospodarja« ter da bode pridobil v svoji okolici dva nova celoletna naročnika.

§ 8. Oni, ki je podporo prejel, je dolžen dati pri cerkvi skupno z občinskimi oznanili to objaviti, da je prejel zavarovalnino »Slovenskega gospodarja« izplačano. Zavarovalni odesk.

*

Vinka ni natiralo med obsojlske klateže pomanjkanje dela in jela doma, ampak očetova uprav drenova sebičnost in trdosrčnost.

Stari Lapuh je imel le sina edinca Vinka. Kot vdovec se je ženil drugič, a je ostal brez nadaljnjega potomstva. Oklepal se je z vso že bolj priletno trmo v tolikih slučajih pogubonosne rečenice: Ti meni luč, jaz tebi ključ!

Na Lapuhovini je bil vse v eni osebi stari Franc. Kar je bilo ostalih razumnih in nemih živih bitij na domu, so ječala v suženjski pokorščini pod gospodarjevo grčavostjo.

Stari stiskač je bil v srcu ponosen na postavnega ter sicer pametnega sina; ni pa imel zanj niti v odrasli mladeniški dobi drugega nego garanje od zore do mraka, trde besede in niti v nedeljo in na praznik bi ne bil smel med sovrstnike. Da ni ločil Vinko dolgo časa krajcarja od groša in cvančgarce, je bila očetova krivda, ki je trdo zavezoval cvenk ter papir v svoj mehur, za kojega skrivališče je znal le on sam.

Prenapete vzgojne vajeti se rade potrgajo osobito pri odrasčajočih kmečkih fantih.

Kako napreduje „Slov. gospodar“?

Dosedaj so nekateri kraji res razveseljivo napredovali. Omeniti moramo predvsem Prekmurje in Posavje, dočim Savinjska dolina še ni dovolj razgibana, vendar upamo, da ne bode za-

Sv. Anton na Pohorju. Še nismo v snegu, če tudi se nam obeta in kakor nam privoščijo tisti tam doli v dolinah. Lepo je tu gori. Briti se nam ni treba, ker nas obrije burja vsaki teden po dvakrat, kakor se to spodobi. Krizo bi radi prežagali na drobne kose, pa se ne da prijeti, dasiravno jo čutimo vsi. Les ne gre v promet, živina tudi ne, le poštnih položnic za plačevanje davkov nam ne manjka. Kriza je vzrok, da si tuptam kdo hoče pomagati z izdelovanjem denarja. Pa ne pri nas, Bog varuj! Smo prepošteni Pohorci. — V cerkvi bo treba nekaj popravil, pa tuč nabaviti si bo treba to ir. ono, ker v novem letu nas čakajo važni dogodki. »Slovenskega gospodarja« bi še mnogi radi brali, pa ni pare za naročnino.

St. Peter pri Mariboru. Na starega leta dan je umrla najstarejša šentpeterska župljanka Liponik Alojzija iz Metave, stara 91 let. Pokojna je bila globokoverna ženica, potrpežljiva kot svetopisemski Job in vdana v voljo božjo. Zato pa je tudi tek svojega življenja srečno dokončala in, upamo, tudi zaslužila krogi večnega življenja. — V sredo po novem letu se je vršila pri nas zopet zlata poroka. Zlatoporočenca sta bila Oman Jurij in Marija, viničarja iz Dragučove, ki sta bila meseca novembra 1884 v naši župni cerkvi poročena. Dal Bog, da bi dneva, ki so jama še določeni, preživela v miru, zdravju, miru in zadovoljnosti! — V pretečenem letu je bilo v naši župniji rojenih 40, umrlih 26, poročenih pa je bilo 10 parov. Torej smo od prejšnjega leta nazadovali v vsem. — Fantovski odsek je imel na novega leta dan svojo skupno fan-

ostala. Ostali kraji se držijo dobro. — Agitatorji pridno delajo ponekod, drugod zopet nimamo še dobrih stikov. — Reklamno številkó smo zopet poslali v Savinjsko dolino, Posavje in Prekmurje.

Prijatelji, delajmo, delajmo z veseljem za dober tisk!

tovska pobožnost. Pri rani službi božji so z malimi izjemami pristopili skoraj vsi fantje župnije k mizi Gospodovi, popoldne pa so imeli svoj poučni sestanek. — Novo leto je novo upanje! Upamo, da se v svojem upanju ne bomo varali, kakor se nismo dosedaj, in to tembolj, ker se že tisti pridružujejo našemu upanju, ki so mislili, da bo večno trajalo njihovo zmagoslavje. Število naročnikov »Slovenskega gospodarja« narašča. Skoraj ne bo hiše, ki bi ne bila naročena nanj. Naj le naši vrli fantje od KA svojo apostolsko delo za naš tisk nadaljujejo. Šentpeterski dopisnik pa se bo že pobrigal, da novic šentpeterskih ne bo zmanjkalo.

Dogoše pri Mariboru. († Bivši župan Silvester Cebe.) V Dogošah je umrl kovaški mojster, posestnik, cerkveni ključar in dolgoletni vzorni župan občine Dogoše g. Silvester Cebe, star nad 60 let. Z rajnim Cebejem lega v grob ugleden mož iz kmetijskih vodilnih vrst. Cebe je bil inteligenčen, značajan mož, kakor jih malo najdemo. Ponosen je bil na svoj kovaški poklic in na kmetijski stan. Kot župan je vodil domačo občino tako vzorno, da je bila vas Dogoše več let brez občinskih doklad. G. Cebe je sodeloval tudi pri zgradbi znanega dupleškega mostu in se je sploh zelo zanimal za napredek gospodarstva v mariborski okolici. V domači vasi je veljal kot dober svetovalec vsem, ki so potrebovali dobrega nasveta in ga bodo občani gotovo zelo pogrešali. Cebe je bil eden tistih mož, ki je skupno z rajnim poslancem Pišekom pomagal organizirati slovenskega kmeta v Kmetijski zvezi. Bil je zaveden narodnjak in odločen katoličan. Pokopali so ga na pokopališču hočke podružnice v Devici Mariji v Brezju pri Mariboru. Naj sveti blagemu slovenskemu možu nebeška luč!

Posestnikov sin — slabši od berača! Tej istini se je uprla celotna Vinkova notranjost. Mirna namigavanja ter prošnje, naj mu prepusti vsaj kako tele v odrejo in last, so se vse odbila ob očetovi sebičnosti. Fant je segel po samopomoči, začel je uha-jati v nočeh na vas, kjer je zvedel, da so rakarji gospoda.

Po domačih potokih je pričel z lovom na rake. Zaslužil je par krajcarjev in ti so začeli iz njegovega žepa upiti po razmnožitvi in osamosvojitvi, predno bo očka toliko oslabil, da bo zahteval luč in ponujal sinu ključ!

Stari tnal se niti sanjalo ni, v kako družbo je zašel sin, ko se je slednji že prepričal, da obsega božji svet nekaj več nego so hribčkaste ter grabaste Sromlje.

Lapuhovemu gospodarju se je godilo neko nedeljo na fari kakor v hčer zaverovani materi, kateri zaupa škodoželjna soseda, da bo postala v kratkem — stara majka!

Vinko — rakar! Ta vest je bila Lapuhu ogenj v strehi. Prirohnel je od nedeljske službe božje nad sina, zahteval potrdilo, da gre za obrekovanje; a se

nje delo, da ga bo vsaj prelistal.

Potomstvo

enega para poljske miši se razmnoži v 1 letu na 360 komadov. Žito, katerega uniči na leto 360 miši, tehta 18 stotov.

Samo ena žuželjka

živi na površju morja in gre za takozvano morskó stenico. Prvič so opazili to žuželjko pri raziskovalnem jadranju okoli sveta leta 1861. Tudi danes je znano le malo o življenjskih pogojih te živalice, ki se upa 600 km daleč na morje, po kojega gladini se poganja z bliskavico s pomočjo zadnjih nog. Steniče noge izpušča jo mastno tekočino in radi tega se obdrži živalica na površini.

Sv. Anton v Slov. goricah. Baharija ni lepa krepčica. Mi Preleki smo pa k temu nagnjeni. Zato smo tem bolj svečni, če se imamo s čim pobahati. Lani je priromalo v župnijo 72 izvodov Mohorjevih knjig, letos pa 170, pa jih je pri delitvi še zmanjkalo. »Slovenskih gospodarjev« hočemo imeti letos 200, lani jih je bilo 30 manj. Nabožnih in drugih listov je precej, pa bi jih bilo še več, ko bi »penez! ne bili tako strašansko dragi!« Glede teh smo namreč silno ubogi. Za to vedo tudi naši odgovorni možje in nam vzpodbuno pomagajo varčevati. Pred letom dni smo po znižani ceni naročali koruzo za lansko spomlad. Sedaj dobivamo prazne vreče vrnjene. Glejte, tako so nam možje pomagali, da nismo porabili koruze, ki je nismo dobili in gotovo bodo pomagali porabiti tudi za to namenjeni naš denar v druge plodonosnejše svrhe!

Sv. Anton v Slov. goricah. Mi hočemo živeti, mi nečemo umreti. . . . Dokaz: V preteklem letu smo imeli najvišje število rojstev, odkar obstoja naša župnija, namreč 101. Temu rekordu se je najbolj približalo leto 1931 s 98 krsti. Povprečno število rojstev je okrog 85, v prejšnjih desetletjih pa še znatno manj. Seveda je med rojenimi debeli ducat takih, ki bi jih treba ne bilo. . . . Letošnji dolgi predpust, upamo, da bo nekaj teh nepotrebnih mamice spravil v zakonski jarem, da jim ne bo sam pelin bodoče življenje. Saj je za zakon pri nas še precej korajža. Leto 1934 je spravilo pod streho 24 parov, to se pravi, da je bil v preteklem letu vsak 60. Antonjevčan enkrat ženin oziroma nevesta. Smrt je capljala človeč za življenjem. 68krat je zamahnila s koso. Tako imamo naravnega prirastka 33 oseb ali skoraj eno tretjino več rojstev ko smrti. Ko bi nas vse slovenske župnije posnemale, bi dravska banovina pri udkem štetju ne bila na zadnjem mestu.

Sv. Ana v Slov. goricah. V preteklem letu je bilo v župniji rojenih 92, umrlo jih je 51 in poročenih je bilo 47 parov. Od leta 1924 spada tudi Lokavec k naši župniji, ki šteje zdaj okoli 3000 duš. Versko življenje poživljajo verske organizacije, posebno tretji red, Apostolstvo mož in mladeničev, mladeniška in dekliška Marijina družba, ki ima vsaka mesečno skupno sv. obhajilo ter nauk in sestanek. Fantje in

dekleta nastopajo z govori in deklamacijami. Rožnenska bratovščina šteje 49 rož, tudi KA je upeljana. Število prejetih sv. obhajil znaša 14.675, to je za 498 več kakor leta 1933. Krščansko življenje pospešuje tudi katoliško čtivo, ki kljub denarni krizi ne nazaduje. Mohorjanov je bilo 131, za 20 več kakor leta 1933. Naročnikov ima »Slovenski gospodar« 174, »Slovenec« 4, sobotna številka z nedeljsko prilogo 5, »Domoljub« 8, »Bogoljub« 22, »Glasnik« 39, »Cvetje« 15, »Katoliški misijoni« 27, »Zamorček« 8, »Lučka« 30.

Fram. V letu 1934 jih je umrlo 37 doma, 4 v bolnici, med tem največ otročičev. Najstarejši, Martin Koban, kmet na Požegu, star 87 let, je umrl ravno pred Božičem. Bil je veren in skrben mož, ki je zadnja leta vsled mrtvouda onemogel; naj raj uživa plačilo za svoje vzledno življenje! Zadnja pred adventom sta se poročila Matevž Petelinc iz Radizela in Genovefa Pliberšek z Gradišča, prva v novem letu pa Anton Sagadin iz Gorje in posestnica Jozefa Rec. Bilo srečno! Ker nam zima prizanaša, se oglašata po vinogradih kramp in lopata, na polju in cestah pa je mirno. Pohorci čakajo na sneg, ko bodo na saneh brez živine pripeljali drva, vsi pa upamo na lepše pomladne dni.

Sv. Lovrenc na Dravskem polju. Zalosten je bil pri nas konec štefanovanja. Ko so se fantje popolnoč od svojega veseljačenja vračali skozi Spodnje Pleterje, je odjeknil strel in obtežat je na cesti 22letni kmečki sin Jak. Pintar. Najprej so vsi mislili, da ga je kdo drug ustrelil; a okolnost, da je poleg njega ležal njegov samokres, in izid sodne obdukcije je ugotovil, da se je moral sam ponesrečiti s svojim samokresom, ki ga je po nepotrebnem nosil seboj in je z njim nerodno ravnal; kajti na samomor ni misliti. Vsekakor pa bi ta žalostna nesreča izostala, ko bi ne bilo ponočevanja. Mladini, zlasti fantom, kaj jasen nauk! — Isto jutro na Šentjanževu je v Apačah nagle smrti umrl 78letni užitek Stefan Klanjšek. V adventu pa nas je sicer ne brez priprave, a komaj po kratki bolezni zelo nepričakovano zapustila vrla kmečka hči, šivilja Ana Mlakar iz Pieter, stara 41 let. Obito prebivalstva, zlasti tovarišice iz Marijine družbe in tretjega reda so jo spremile na zadnji poti. Naj vsi v miru počivajo!

Knjižnica Sl. gospodarja.

Zemljiška knjiga Din 5.—
Kako si sam izračunam davek Din 4.—
Zaščita kmetov Din 5.—

Naročniki »Slov. gospodarja« dobijo vse zvezke te knjižnice za polovično ceno. V letu 1935 bo izšlo še precej teh knjižic, tako da bodo naročniki »Slov. gospodarja« s to ugodnostjo prihranili celotno naročnino in še več! Zato priporočamo vsem, da ostanejo naročniki »Slovenskega gospodarja« ter tudi drugim povedo o tej ugodnosti!

Naročniki, naročajte knjižice na naslov: Uprava »Slov. gospodarja« Maribor, Koroška cesta 5, in pristavite, da kot naročnik plačate le polovico. Ostali pa na naslov: Tiskarna sv. Cirila v Mariboru in v Ptuju.

Polensak pri Ptuju. Lani smo imeli nepavdno veliko požarov, katere pa smo, kjer ni vse zgorelo, prav pridno pogasili. O nobenem pa nismo mogli izvedeti, kako je nastal. Hudo mušneži so rekli na kratko: Skozi streho je ogenj vün prišal! — Dalje so bili prav pridno na delu tatovi vseh znanih poklicev. Ljudje so se hudo pritoževali, ali kradlo se je kar vse. Zgodilo se je celo to, da je tat, ker so bila hišna vrata zaklenjena, zlomil šipo na oknu in iz poleg stoječe mize odnesel uro, lepo zvoneč budilnik. Da je tu pa tam izginila lepa rejena perjad, katera se je potem zalivala z neplačanim vinom, se menda samo ob sebi razume. — Umrlo je 23 oseb, 11 moškega, 12 ženskega spola. Luč sveta je zagledalo 44 novih Polenčanov, 27 dečkov, 17 deklic. Izmed njih nezakonskih. . . . joj, tega pa nikomu in nikdar ne povemo. Bomo se rajš poboljšali. 10 mladih in brhkih parov je reklo v naši cerkvi rajš!

Morska stenica diha s pljučami, vendar na suhem kmalu pogine. Jajčeca leže na predmete, ki plavajo po morju. Uganka je še, kako se zoperstavlja žuželka silovitim morskim viharjem.

Oporoka

hudomušnega njujorškega trgovca se glasi: »Ženi zapuščam ljubčeka in zagotovilo, da nisem bil nikdar tako slep, kakor je ona mislila. Sinu ostavljam pravico do dela. Celih dosedanjih 35 let je prepuščal sin pravico do dela meni. Hčerka naj prejme 100 tisoč dolarjev. Rabila jih bo, ker so edino sredstvo, da si pridobi z ujimi moža. Svojemu slugi prepuščam vse obleke ter dragoceno-

je glasila sinova očitna spoved baš nasprotno! Po starem je zavrelo, odrekla sta pamet in razsodnost, postal bi bil Kajn lastne krvi, da ga ni prisilil sin s krepkim prijemom za obe roki v silobranu, da se oče ne sme izpozabiti do — zločina!

Vinko je zaklenil preudarno premagane očeta v štibelec, ostavil dom in naročil mačehi, naj se potaji tudi ona, dokler se ne bo oče zrohnel med štirimi stenami.

Med starim ter mladim Lapuhom se je odigral samo zgoraj opisani spor. Oče je uvidel, da s telesno silo ne more več uklepati sina v jarem brezpogojne pokorščine; sin je našel v odvratni uboja povod, da si začne rezati sam svoj kruh.

Prelom z očetom ter domom sta bila vzrok, da se je Vinko zmotal med glavne rakarje ob Sotli in se je prepričal na lastne oči, kako je prinesel tudi on s hribov v dolino nadarjenost za naklonitev rakarske dobičkanosti.

Preko par noči je posedal svoje lastne lovske priprave in plavajočo shrambo za plen. Njegova zastavnost ga je kar porinila na samostojno lovišče po

rakarju, kateri je moral na županov pritisk med vojake.

Vinko je postal v par dneh tovariš med novimi tovariši, ki niso bili daleč take zlobe in izmečki človeške družbe, kakor so jih razvpili gruntarski hribovci. Kaj kmalu ga je prevzela zavest samostojnosti, saj mu je polnila žep brez zadrezastega priganjanja za plugom, koso in motiko.

Na dom ga ni priklepala nobena vez. Materina ljubezen mu je že davno snivala pod zemljo, očetove ni nikoli okusil in lepa Lapuhovina mu je bila, odkar se je skobacal na lastne noge — nezaslužena — prisilna delavnica.

Pohlep po lastnem imetku mu je bil pradedov. po očetu. Lahko zaslužen goldinar na goldinar mu je padal v mošnjicek, iz katerega je plačeval z lahkoto vsakdanje potrebščine. Kako in kaj bo na zimo ter zgodnjo spomlad, ga ni skrbelo. Mlad, vajen in dela željen fant je bil dobrodošel pod vsako streho.

Ob koncu prve lovske dobe je bil Vinko smelo ponosen na zaupanje, katerega je užival med tovariši. Pravilni pregled položaja mu je narekoval, da ni pustil odirati sebe in stanovske družbe od židovske

Pri revmatizmu v glavi, ledjih, plečih, živčnih bolečinah v kolkih, usedu (Hexenschuss) se uporablja naravna »Franz Josefova« voda z velikim pridom pri vsakdanjem izpiranju prebavnega kanala. Univerzitetne klinike izpričujejo, da je »Franz Josefova« voda posebno v srednjih letih in starostni dobi, izborno čistilno sredstvo za želodec in čreva. »Franz Josefova« grenčica se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

»hočem« da sma dva, ledik le ne bom ostal. Nekaj parov je bilo poročenih v drugih farah, izmed teh so nam nekatere kar za sebe obdržali. — To je mali pregled naših novic v letu 1934, kako pa bomo kaj v vsem napredovali letos, vas bo, dragi naročniki in čitatelji »Slovenskega gospodarja« sproti obveščal potenski dopisnik.

Cvetkovci pri Veliki Nedelji. Kakor od povsod javljajo statistike o preteklem letu, tako tudi jaz objavim vsaj nekatere. V preteklem letu jih je umrlo mnogo, še več pa jih je prinesla Škalinova babica nekje iz repišča tako, da nikakor nismo na zgubi, ampak smo zelo napredovali glede števila prebivalcev. Tudi v tem letu, upamo, ne bomo nazadovali. Ker se je cvetkovska ženska pošta pričela spet baviti s porokami, vabimo vse ženske iz Polanskega in iz Grab, da jo naj mahnejo k nam na »ogledi«. Izbira je velika. Vsem nevestam, ženinom ter vsem prijateljem »Slovenskega gospodarja« želi cvetkovski dopisnik srečno in veselo novo leto 1935!

Razkrižje pri Ljutomeru. Na dan novega leta smo imeli v zavodu v mali dvorani igrice »Mali Parižani«. Predstavljal so jo gojenci Marijanišča iz Veržaja, ki jih je privedel tamkajšnji ravnatelj g. Zajc. Lepa zabava za novo leto, posebno ko nas je Vojteh parkrat tako prijazno pogledal s pozornice, da nas je kar pri srcih zaskelilo. Castitamo igralcem!

Slov. Bistrica. Častilcem sv. Antona na znanje: Pri sv. Marjeti bo v četrtek dne 17. jan. ob pol 10. uri pridiga ter peta sv. maša na čast sv. Antonu za zdravje pri živini. Častilci sv. Antona vabljeni!

Slov. Bistrica. Po dolgem času mnogo novic! Častite šolske sestre so priredile v nedeljo pred Božičem s svojimi otroci iz sirotišnice in gojenkami vzpodbudno in zelo do-

bno uspelo igro »Peterčkove poslednje sanje«, da so se gledalci kar čudili, kako so zmogli mali in veliki igralci, začenši od palčkov, tako dobro podati svoje vloge. Želimo samo, da zavod večkrat priredi kaj takega v prid ubogim sirotam!

Stoperice pri Rogatcu. Vpokojen je gospod Kamenšek Jakob, preglednik finančne kontrole pri glavni carinarnici v Mariboru. Njegova dolgotrajna in mučna bolezen v želodcu, katero si je nakopal pri vestnem, marljivem in točnemu vršenju svoje naporene službe pri fin. kontroli zlasti na državni meji, ga je privedla v zgodnji in zasluženi pokoj.

Vojnik. Pri nas imamo letos precej lepše jaslice, tako da so res v okras vojniški cerkvi. Dvomimo, da bi jih imeli kje v naši škofiji takšne, kaj še da bi imeli lepše. Kdor ne verjame, naj jih pride ob nedeljah pogledat, namreč ob nedeljah so krasno razsvetljene z električno lučjo. — Člani bratovščine jeruzalemskega osla gotovo niso slišali na novega leta dan s prižnice, da je v letu 1934 zagledalo luč sveta ravno toliko zemljanov kakor v letu 1933, namreč 96, med temi jih je v krstni knjigi vpisanih brez očeta 6 otrok, leta 1933 pa 8. 70 večno plačilo je odšlo 88 oseb, med temi 46 faranov in 42 iz hiralnice, v letu 1933 pa 102 oseb, 62 faranov in 40 iz hiralnice. Hvala Bogu, da smo bili bolj zdravi kot leta 1933. Krizo zelo občutimo, tako da si je komaj 26 parov ustanovilo lastno ognjišče, dočim je v letu 1933 to storilo 38 parov. — Še nekaj g. urednik! Vsako pošteno delo je vredno plačila! Kdo je še danes, ki bi delal zastoj? Tako se marsikdo vprašuje. Pa so takšni, ki res delajo zastoj. No in takšna sta naša gospoda kateheta na 5-razredni osnovni šoli s 4 paralelkami v Vojniku. V šolski proračun je bilo vstavljenih za celo leto samo 320 veroučnih ur, ko vendar mora vsak učenec 3. razreda znati izračunati, da jih je na takšni šoli nad 700. Vstavljen svotica v proračunu je izčrpana, novega kredita ni in gospoda kateheta sta prikrajšana pri nagradah.

Piščeca. Leto se je obrnilo. Ni ga več. Začeli smo novo. Toda ob koncu leta se navadno računni sklepanje, pregleduje bilanca, spravlja v žep dobiček, a tudi izguba hoče svoje. V letu 1934 je naraslo prebivalstvo naše fare za 81

oseb in sicer izkazuje krstna knjiga 52 moških novorojencev in 32 ženskih. Med temi je bilo 6 mrtvorojenih in 6 jih je še tekom leta umrlo. Tako je torej statistično naša župnija narastala le za 72 oseb. Seveda je 5 rojenih tudi takih, ki o njih pravi pesem: Kaj pa še tebe treba bilo! Pa če te je treba bilo ali ne, vendar pri srčno ljubim te, poje taka mati svojemu nobogljencu, kakor je to pesnik zapisal. Upamo pa, da bo res, kar pravi vsaka taka mati: Kaj takega pač nikdar več! Izgubili pa smo v preteklem letu 56 faranov; 28 moških in 28 ženskih. Nemila smrt nam jih je pokosila. Nekaj je bilo med njimi tudi precej starih. Tako so umrli: Zevnik Ivan, star 80 let, Veršec Marija, stara 81 let, Kostevc Neža, stara 82 let, in Ana Kuk, stara 86 let. Naj v miru počivajo! No, pa so se lani tudi možili in ženili pri nas, 20 parov si je naložilo na ramena ta sladki zakonski jarem. Bog jih blagoslovi! — Tudi pri nas se zbirajo člani za bratovščino jeruzalemskega osla. Seveda za člane se sprejmejo samo ti isti »bogaboječci«, ki se Prga tako bojijo, da ob nedeljah in praznikih med službo božjo ostanejo zunaj cerkve in se pogovarjajo. Ravno tako, kakor so nekdanj judje, ki so v Jeruzalem k praznikom prijezdili na oslih, te med službo božjo pustili zunaj templja, kjer so se z ringanjem imenitno zabavali. Baje je že mnogo priglašeni, kajti članarine ne bo. Če kdo hoče te člane in članice nove bratovščine videti, i. pride kako nedeljo ali praznik med službo božjo mimo piščecke farne cerkve, morda ga sprejmejo celo s jo sredo.

Zabukovje pri Sevnici. Omeniti hočemo nekatere posebne zanimivosti iz Zabukovja v tekočem letu. G. župnik Fr. Rampre je obhajal dne 8. avgusta srebrno sv. mašo. Farani so ta dan cerkev lepo okinčali, pred cerkvijo in župniščem so postavili slavolok, zvečer so mu pa pevci priredili podoknico. Drugi dan je bil pred 10. uro slovesen vhod v cerkev. Najprej mu je čestitala Marijina družba in Marijin vrtec, potem smo se v procesiji podali v cerkev, kjer je imel g. slavljence ob asistenci več gospodov tovarišev slovesno sv. opravilo. — G. Matija Stoklas, tukajšnji vpo-kojeni župnik, je pa obhajal zlato sv. mašo in sicer dne 25. avgusta na Brezju. — Pri podružnici sv. Jurija v Trnovcu smo popravili zvonik, ker je bilo tramovje na nekaterih me-

brezvestnosti pri določanju cen. Če ni kupil blaga prvi kupec, ga je drugi ali tretji; le cene so morale biti primerne in med rakarji ni smelo biti člana, ki bi popuščal, dasi je bilo treba večkrat čakati na kupca in boljšo prodajo. Ustavljanje židovskemu brezvestnemu izrabljanju nevednih je vrglo med akarje seme zavesti skupnosti. In pomen ter moč skupnosti je znal širiti Vinko od tovariša do tovariša. Ustvarjal je za tedanje čase nevede in nehote organizacijo. Ta se je ukoreninila prvotno med rakarji na Bizeljskem, odkoder se je liki nalezljiva bolezen razpotegnila iz Bizeljskega do izvora in izliva Sotle. V obsotlekih rakarjih je s ponosom žive besede pognalo prepričanje: Le kot skupna »gmajna« bomo za bodočnost trgovali z židovskimi oderuhi ter pijavkami.

Rakarska organizacija se je širila brez posebnih shodov po današnjem vzgledu. Skupnost so vedno močnejše vezale trdne cene in te so se raznašale med lovce rakov vsak teden iz Bizeljskega kot središča. Radi vedno boljše prodaje plena je gnal prirojen čut hvaležnosti rakarja za rakarjem, da je zahrepenel po osebni spoznanju neznanega dobrotnika. Z vsakotredenskim ustnim oznanilom dvigajočih se cen od mo-

ža do moža je postal Vinko Lapuh kot oče omenjene zamisli v primeroma kratkem času glavar celotne rakarske organizacije, ki se je ustvarjala ter utrjevala po krajih ob Sotli iz potrebe po boljši prodaji. Osebni stiki z brihtnim Vinkom so rodili v vsakem članu ponos, da jih ne vodi ter štiti napram židovskemu oderuštvi kaka telesno spakedrana sirotka, pač pa mož po duhu, zastavnosti in z odlično presojo tržnega položaja.

Na prestol organizacije rakarjev je posadilo Lapuha med tovariši usidrano prepričanje, da je nepopustljiv ter nepodkupljiv, četudi bi brenčali krog njega ter ga skušali omamiti zlati židovski kebrji.

Iz posestniškega sina do rakarskega poglavarja je bilo za Vinkovega očeta brezno, katerega ne more premostiti niti smrt. Stara trma se je zaklinjal pri nebu in zemlji, da bi rajši lastnoročno požgal Lapuhovino do temeljev, nego bi jo po smrti prepustil sinu — poveljniku vseh obvodnih klatežev ter potepuhov.

(Dalje sledi.)

sti, katere mi je pokradel tekom zadnjih 10 let. Soferju podarjam avto, katerega mi je že pred smrtjo tako pokvaril, da ni bil za rabo.

Na gramofonske plošče so ujeli doslej v Ameriki 80 glasov od ptičev, ki živijo v divjini. Te plošče uporabljajo za poduk v šoli.

Vzdih.

Toliko sem se trudil, da sem se naučil pet jezikov, ki mi pa zdaj nič ne koristijo, ker me žena premaga z samo enim jezikom.

Najčudovitejše.

Povejte mi, kaj se vam zdi na mojih slikah najčudovitejše?

— To, da jih ljudje kupujejo.

Širite „Slov. gospodarja“!